

Celoškolní plán opatření pro žáky ohrožené studijním neúspěchem nebo odchodem ze vzdělávání

Hlavním cílem tohoto plánu opatření je zapojení žáků ohrožených možností školního neúspěchu do vzdělávacího procesu. Zainteresování učitelů a jejich rodičů, ale i dalších vzdělávacích a odborných partnerů. Škola bude usilovat o vytvoření takových podmínek ke vzdělávání žáků, aby co nejméně eliminovaly riziko předčasného ukončení školní docházky. Základem úspěchu je dobrá spolupráce s odborníky, třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm, ale hlavně i s rodiči.

Sledované oblasti:

1. Vztah rodina – škola
2. Školní docházka
3. Chování žáků
4. Prospěch žáků

1. Vztah, rodina – škola

Již léta usilujeme o užší spolupráci rodiny a školy. Musíme konstatovat, že v této rovině je stále stav neuspokojivý. Na naší ZŠ a MŠ se vzdělává velké množství žáků se slabým sociálním zařazením a to je důvod, proč se rodiče o své děti zajímají velmi málo. Jen malé procento rodičů se školou spolupracuje. S nárůstem romských žáků v přípravných ročnících a prvních třídách každoročně zaznamenáváme odliv žáků neromských, byť našich spádových. V září 2017 odešlo z prvních tříd 13 žáků.

Opatření školy:

- osobní kontakt třídních učitelů s rodiči, budování vzájemné důvěry s cílem jednotné podpory žáků
- předávání informací prostřednictvím telefonických rozhovorů, osobním jednáním v místě bydliště žáka (asistent – rodič)
- konzultace žáků i rodičů s učiteli
- vzdělávací a informovaní akce pro rodiče (společná setkání)
- písemné formy komunikace (žakovská knížka, web školy, email, sms, letáčky o škole, nástěnky u vchodu do jednotlivých budov)
- neformální zprávy o dítěti (školní akce, výlety, ŠVP, LVK, projektové dny)
- spolupráce školské rady

2. Školní docházka

Prioritou školy je eliminovat častou absenci a záškoláctví žáků (záškoláctví – skryté, impulsivní, plánované – je formou vědomého rozhodnutí nejít do školy, v případě skrytého záškoláctví dokonce rozhodnutí tolerované či dokonce podporované rodičem). Pro zlepšení situace v oblasti docházky žáků do školy jsme od loňského školního roku zařadili do Školního řádu doplněk o povinnosti 65% docházky (viz školní řád).

Opatření školy:

- pohovor učitele, výchovného poradce či ředitele školy s rodiči
- případová konference (v některých případech za účasti sociálního kurátora, policie ČR apod.)
- kázeňská opatření dle školního řádu školy

Komunikace s rodiči se bude týkat vysvětlování zákonné povinnosti rodičů posílat své dítě do školy, zjištění příčin záškoláctví, omluvené – neomluvené absence až po informace o možnostech výchovných opatření dle zákonů OSPOD a postihování záškoláctví jako jsou přestupky s uložením pokut, hrozba trestního stíhání a hrozba vyloučení z hmotné nouze.

3. Chování žáků

Vzhledem k různorodému složení žáků ZŠ a většiny žáků se SVP (zdravotní a sociální znevýhodnění, s dysfunkční poruchy učení a chování, tělesné postižení a lehké mentální postižení) se setkáváme s různou úrovní chování těchto žáků. Někteří porušují pravidla, nespolupracují, vyvolávají konflikty, problémy řeší agresí, jsou výbušní, emocionálně nestabilní a ničí majetek školy.

- Opatření školy:
  - seznámení s pravidly chování, které si utváří každá třída ve spolupráci s třídním učitelem, seznámení se školním řádem
  - upozorňování na porušování pravidel domluvou
  - schůzka třídního učitele, rodiče a žáka
  - výchovná komise (třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, ředitel školy)
  - kontaktování dalších odborníků (PPP, SVP, kurátor, spolupracující neziskové organizace – IQ ROMA servis, DROM, Českobritská o.p.s...)
  - pomoc asistentů, mentorů, doučovatelů a hlavně odporníků ŠPP

4. Prospěch žáka

Každý žák je hodnocen v souladu se svými individuálními možnostmi a nadáním. Zejména sociálně znevýhodnění žáci, kteří nemají zázemí v rodině a jejichž rodiny jsou velmi početné, mají problémy s domácí přípravou, nedokáží si plánovat volný čas, nejsou aktivní v hodinách, málo spolupracují se spolužáky i s učiteli, neplní úkoly, selhávají v hodnocení prospěchu. Mnozí žáci selhávají při kontrolních procesech a zkoušení, někdy hrozí i opakování ročníku.

Opatření školy:

- kontaktování rodičů (poznávání rodiny, zjišťování aktuální situace v rodině)
- seznámení rodičů s kritérii hodnocení, aktuálními výsledky prospěchu žáka, upozornění na problémy
- ve spolupráci s rodiči hledat možnosti doučování, nastavení plánu plnění povinností, možnost oprav, domácí příprava
- výchovná komise a kázeňské opatření v režimu školy
- spolupráce s partnery a neziskovými organizacemi (doučování, pomoc v rodině)
- výchovná komise za účasti kurátora (případný dohled sociálního pracovníka)
- případová konference
- výchovné opatření v rámci možností zákona a sociálně – právní ochraně dětí

V každodenní činnosti školy se všechny čtyři výše uvedené oblasti prolínají. Důležitým dokumentem a spolupracovníkem je školní řád, který přesně definuje:

- vnitřní řád školy
- pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Nezastupitelné místo pro žáky ohrožené školním neúspěchem má Školní poradenské pracoviště.

Patří do něj:

- výchovný poradce pro I. a II. stupeň ZŠ - 2
- školní metodik prevence - 2
- školní psycholog - 1
- speciální pedagogové – 4 (částečné úvazky)
- sociální pedagog – 1 (úvazek 0,5)

Tito odborníci pracují s dětmi ve školním prostředí, a proto mají četné možnosti, jak zachytit signály, že s žáky není něco v pořádku. Mohou pracovat na úrovni prevence, ale i včasné intervence. ŠPP podporuje klima důvěry v rámci školy – slovně při primární prevenci a pomáhá při řešení třídních kolektivů a jedinců. Slouží k upevňování morálních hodnot, k osvojování základních sociálních pravidel a sociálního chování, jako prevence patologického chování, rozvíjí vynalézavost, tvůrčí dovednosti a spolupráci.

Pro školní rok 2017/2018 ŠPP nabízí tyto sociálně – psychologické programy:

1) ZJIŠŤOVÁNÍ SOCIÁLNÍHO KLIMATU VE TŘÍDĚ

cíl: Aktivity zaměřené na zjišťování klimatu ve třídě.

2) ADAPTAČNÍ PROGRAMY pro nově vzniklé kolektivy

cíl: Program zaměřený na seznámení se žáků mezi sebou, s třídním učitelem. Jedná se o ucelený program, který trvá více hodin, případně celý den.

3) SEZNAMOVACÍ AKTIVITY

cíl: Zapojení nově příchozího/příchozích žáka/žáků do kolektivu, případně seznámení třídy s novým třídním učitelem.

4) SPOLUPRÁCE

cíl: Program zaměřený na spolupráci a kooperaci všech žáků ve třídě. Tvořivé aktivity, rozvoj fantazie, spolupráce v týmu, poznávání svých spolužáků.

5) SPOLUPRÁCE TŘÍDY A TŘÍDNÍHO UČITELE

6) PRAVIDLA TŘÍDY

cíl: Děti si samy určí (pod vedením pedagoga), co je dobré a co je špatné. Poznají k čemu jsou

pravidla a proč je pro ně dobré, tyto pravidla dodržovat. Stanoví si vlastní pravidla a domluví si postup, jak budou postupovat v případě nedodržování těchto pravidel.

7) VZTAHY V KOLEKTIVU (+ vztahy mezi dívkami a chlapci)

cíl: Děti se naučí definovat vztahy, operovat s pojmy přátelství, partnerství, láska (+ ujasnění rozdílů mezi oběma pohlavími, vytyčení rozdílných vlastností a vzájemného chování dívky x hoši).

8) UMÍME SE DOMLUVIT

cíl: Program zaměřený na komunikaci a zásadní prvky v komunikaci. Možnosti komunikace. Verbální X neverbální.

9) KONFLIKTY

cíl: Program je zaměřený na řešení problémů při vztazích a konfliktů v kolektivu. Definování nejčastějších příčin vzniků konfliktů v jejich třídě.

10) TOLERANCE – SNÁŠENLIVOST

Všichni jsme rozdílní – pomoc chápat jeden druhého.

cíl: Seznámení žáků s odlišnostmi ostatních, nesoudit dle prvního dojmu.

11) PREVENCE ŠIKANY

cíl: Preventivní program proti šikaně – vymezení pojmu šikana, vznik a jak proti ní bojovat.

Využití následujících zásad, které považujeme za samozřejmé:

SPECIFIKA PRÁCE S DĚTMI Z KULTURNĚ ODLIŠNÉHO PROSTŘEDÍ

1) **Netrestat děti za chyby jejich rodičů.** Ať jde o poznámky, jiné kázeňské tresty, nebo dokonce špatné známky za nošení pomůcek. Zejména menší děti **demotivují k pravidelné školní docházce.** Není v jejich silách toto ovlivnit.

2) **Při komunikaci s dítětem být taktní a držet se etických zásad.** Opravdu nemusí vědět celá třída, že i paní učitelce vadí, že je dítě špinavé, nemá svačinu apod. Vše se dá řešit o přestávce v soukromí, s ohledem na city dítěte. Opět jde většinou o problémy, které dítě samo nevyřeší.

3) **Chcete-li dítě motivovat, musí spatřovat blízký cíl svého úsilí.** Například pololetní hodnocení je příliš vzdálené jeho představě. Hodnocení by mělo vždy obsahovat také pozitivní vyjádření, nikoli pouze vytýkání nedostatků.

4) **Snažte se o individuální přístup, pravidelné pozorování, které má svůj řád.** Můžete vysledovat, čeho byste si jinak nevšimli, napadnou vás řešení, na která byste nepřišli. My využíváme tzv. **individuálních vzdělávacích plánů**, v nichž sledujeme současný stav dítěte v dané oblasti, plánujeme cíl, kam chceme dojít, a volíme metody, jak toho dosáhnout. Tyto plány vyhodnocujeme jednou za půl roku, případně operativně měníme dle vyjádření PPP.

5) **Poznejte domácí prostředí dětí.** Pro práci s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí je to velmi důležité. Může vám pomoci asistent pedagoga. Zjistíte například, že žák nenosí domácí úkoly ne proto, že je líný a škola je mu lhostejná, nýbrž proto, že doma nemá klidné místo, kde by se mohl připravovat, popřípadě že mu s domácím úkolem nemá kdo pomoci. Pokud není v možnostech rodičů, aby situaci vyřešili, je zejména pro dítě nejlepším řešením **doučování** nebo odkázání rodičů na někoho, kdo se může dětem věnovat (neziskové organizace, dobrovolníci aj.)

6) **Zaměřte se na úroveň zvládnutí českého jazyka.** U dětí může být stejně jako u rodičů velmi slabá a ovlivňuje průběh celého vzdělávání. Osvědčily se nám cvičení **a hry na rozšiřování slovní zásoby a rozvoj gramatiky** obdobné jako při práci s cizinci.

7) **Zapojte co nejvíce názorných ukázek,** projektovou činnost, hry pro nácvik pozornosti, ale také pohybové aktivity na odreagování.

8) **Pokud si s dítětem i přes všechny své snahy nevíte rady, nebojte se kontaktovat pracovníky PPP, SPC nebo neziskových organizací.** Víc hlav víc ví a vždy se najde řešení.

9) **Vyučujete-li romské děti, začleňte do výuky také prvky romské kultury** – tanec, hudbu (k nimž mají děti velké nadání a může jít o příležitost, jak je nechat vyniknout mezi ostatními) nebo pohádky a příběhy. Cílem by mělo být také to, aby i ostatní spolužáci vnímali hodnotu romské kultury a nepovažovali ji za něho podřadného. K tomuto účelu může posloužit knihy *Rozumění – Literatura Romů ve výuce (nejen) romských žáků* od nakladatelství KHER z roku 2013, která obsahuje metodiky pro práci v hodinách.

10) **Dítě si nemohlo vybrat rodinu, ve které se narodilo!**